

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

**BEDÖMARUTLÅTANDE FÖR HUVUDOMRÅDET SLAVISKA SPRÅK
VID HUMANISTISKA FAKULTETEN, GU 2025**

2025-12-17

Dnr: GU 2024/2374

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt [policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling](#) och med utgångspunkt i [vägledning för utbildningsutvärdering](#) utvärdera utbildningarna .

Innan platsbesöket tillhandahöll fakulteten och utbildningen ett omfattande underlag (bilaga 1), bl.a. kursplaner och litteraturlistor (inkl. inställda kurser), styrdokument och strategibeskrivningar, examinationsuppgifter, kursutvärderingar och alumnundersökningar, statistik, information om personal samt utbildningens egen reflektion om ämnet slaviska språk (bilaga 1). Bedömargruppen diskuterade sina intryck av underlaget per epost och identifierade därefter frågor att belysa under platsbesöket. Ett upptaktsmöte hölls 6 mars 2025 med representanter för fakultet, institution och utbildning. Bedömargruppen träffade sedan institutions- och fakultetsledning för återkoppling. Uppföljande frågor har sedan hanterats av utbildningen. Bedömargruppen har med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer via mail och möten gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande.

Platsbesöket genomfördes 9–10 april 2025 och omfattade möten och intervjuer med både fakultets och institutionsledning, studenter (i hybridform), två doktorander samt undervisande personal i slaviska språk. Efter platsbesöket hölls ett antal digitala möten och fortsatt skriftlig dialog mellan medlemmarna i utvärderingsgruppen. Detta ha resulterat i föreliggande bedömarutlåtande.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

Tora Hedin, docent i slaviska språk, Stockholms universitet,

Nikita Mikhaylov, universitetslektor i ryska, Högskolan Dalarna.

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

Inledning

Sedan den senaste kvalitetsgranskning 2017 har ämnet genomgått flera viktiga förändringar. Slaviska språk infördes som ett paraplyämne med dels introduktion av undervisning i ukrainska, dels utvecklingen av ämnet fornkyrkoslaviska till ett program i slaviska medeltidsstudier.

För att vidareutveckla ämnet har kontinuerlig rekrytering av personal med nödvändig kompetens ägt rum. I nuläget, parallellt med bedömningsprocessen pågår anställning av en ny lektor i ryska/ukrainska.

Nya former av undervisning (helt nätbaserade och i hybridform) introduceras och det pågår en kontinuerlig kursutveckling. Inom Slaviska medeltidsstudier färdigställdes ett komplett kursutbud under slutet av 2019. Inom ryska reviderades kursplanen för grundkursen 2023 för att göra kursens struktur mer transparent och tydlig. Inom Ukrainska, som infördes vid GU 2018, pågår ett kontinuerligt arbete för att utöka antalet kurser som erbjuds. För att ytterligare integrera ämnet diskuteras planer på att lansera en realiakurs 2026.

Göteborgs universitet är ett av sju universitet och högskolor i landet som erbjuder undervisning i slaviska språk. Förutom ryska – där GU ligger på tredje plats i Sverige när det gäller antalet registrerade studenter enligt UKÄ:s statistik för läsåret 2023/24 – erbjuder universitetet kurser i ukrainska och en unik utbildning i slaviska medeltidsstudier.

Bedömargruppens samlade intryck är att utbildningen i slaviska språk vid GU uppfyller samtliga kvalitetskriterier och håller hög en hög akademisk kvalitet. Nedan sammanfattas utbildningens största styrkor samt de utmaningar som bedömargruppen identifierat med hänsyn till följande bedömningskriterier:

- De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål
- Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum
- Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet
- Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll
- Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov
- Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

- En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger
- Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

En avslutande del innehåller rekommendationer för fortsatt utvecklingsarbete.

Utbildningens styrkor

1. Arbetsmiljö och organisation

Ämnet har en tydlig organisationsstruktur med nära koppling till fakultetens ledning. Ämnesmöten äger rum varje månad, vilket ger möjligheter till kollegiala beslut och en strategisk planering för ämnets utveckling.

Den sociala arbetsmiljön framstår som mycket god enligt samstämmiga uppgifter från lärare, studenter och doktorander under bedömningsgruppens platsbesök. Kollegiet verkar vara sammansvetsat med nära kontakt och gott samarbete. Lika gott intryck ger den fysiska arbetsmiljön och de faciliteter som står till personalens förfogande.

Informationsflödet via institutionens kommunikationskanaler, t.ex. veckovisa nyhetsbrev i Medarbetarportalen, bedöms vara välfungerande. Denna nära kontakt och goda interna samverkan skapar gynnsamma förutsättningar för att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs och för att studenternas lärande ställs i centrum. Samtliga dessa punkter har kommit upp under platsbesöket, under samtal med både personal, ledning och studenter.

2. Lärarnas kompetens och engagemang

Bedömningsgruppen vill framhäva den höga vetenskaplig kompetensen inom kollegiet, särskilt inom områdena övrig slavistik, rysk litteraturvetenskap samt slaviska medeltidsstudier. Baserat på genomgångna dokument vad gäller till exempel examensmål och lärandemål samt genomförda intervjuer bedöms lärarnas kompetens motsvara kraven som avser vetenskaplighet, ämneskunskap och högskolepedagogisk skicklighet. Samtidigt finns gedigen språkfärdighetskompetens i både ryska och ukrainska. Efter platsbesöket har ytterligare tillsvidareanställd personal anställts. Dessa förutsättningar gör det möjligt att genomföra de kurser som erbjuds på den akademiska nivå som krävs och samtidigt säkerställa att studieresultaten motsvarar både lärandemålen och högskoleförordningens examensmål.

Intervjuerna med institutionsledningen, lärarna själva samt studenterna ger intryck av ett stort engagemang hos alla som undervisar inom ämnet. Här vill vi även framhålla det omfattande samverkansarbetet (se dokument om samverkan under Övrigt) som bedrivs inom ukrainskan. Studenternas utsagor visar att lärarna är tillgängliga, engagerade och lyhörda för studenternas faktiska intressen och behov. Införandet Utveckling och införande av nätbaserade och hybridkurser möjliggör tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla inblandade.

Den inspirerande akademisk miljön, medarbetarnas meritförteckningar, kursbeskrivningarna samt de diskussioner vi har haft under platsbesöket vittnar om att kollegiet besitter en stor och bred kompetens inom slaviska språk. Därvid kan kraven på att undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet anses uppfylla. Vi har också förvärvat oss om att medarbetarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens för att genomföra utbildningen. De senaste åren har varit en tid av pensionsavgångar och nyanställningar. Under 2024 har lektorer anställts med kompetens inom ryska och ukrainska, så en tid av utveckling står vid dörren. De nya lärarna besitter sin egen unika kompetens och kommer antagligen att prägla utbildningen utifrån den.

3. Studenternas inflytande – kontakten och mellan studenter och ämne

Studenterna är mycket nöjda med utbildningsnivån, uppfattar sig som delaktiga och kan påverka sin utbildning. De betonar möjligheterna att utveckla en nära kontakt med lärarna, vilket i sin tur ger förutsättningar för att de som studerar lyckas med sina studier. Detta framgår i intervjuer med studenter och alumner samt i kursutvärderingarna i underlaget. Studenternas delaktighet är mindre utvecklad på grundnivå, men även där har de möjligheter att påverka bland annat val av kurslitteratur. Ett gott exempel hittar vi i intervjuerna med studenter på högre nivåer och doktoranderna inom slaviska medeltidsstudier och ryska. Dessa understryker särskilt känslan av nära kontakt med lärare/handledare och är nöjda med möjligheterna att etablera kontakter i en både nationell och internationell forskningsmiljö.

Som helhet fick bedömningsgruppen intrycket att studenterna känner sig involverade i planering, genomförande och uppföljning av utbildning och att åtgärder vidtas för att involvera dem och hålla dem välinformerade. Även distansstudenterna upplever sig välinformerade och delaktiga.

4. Unika och aktuella utbildningar

Göteborgs universitet erbjuder ett unikt utbud inom slaviska språk. Förutom utbildningen i ryska som tillhandhålls på både grundnivå och avancerad nivå, var GU först i landet med att lansera språkfärdighetskurser i ukrainska, vilka har utvecklats i respons till samhällsbehov och ökat studentintresse. Utbildningen i slaviska medeltidsstudier finns bara i Göteborg.

I och med kombinationen med den unika utbildningen i Slaviska medeltidsstudier utgör ämnet en viktig nationell resurs för utbildning och forskning inom slavistik. Detta speglar det växande samhällsintresset för regionen och lyfter fram dess betydelse i den aktuella politiska situationen. När det gäller både praktisk och teoretisk kunskap motsvarar den utbildning som ämnet erbjuder således både studenternas och samhällets behov.

5. Nationellt och internationellt samarbete

Ämnet bedriver omfattande nationell och internationell samverkan. Som nämnts ovan har ukrainskan en stark ställning nationellt. Här vill vi lyfta fram det goda exemplet slaviska medeltidsstudier som ingår i nationella samarbeten med svenska högskolor, kyrkor, bibliotek och kyrkor och samverkar internationellt. Studenter och doktorander erbjuds på så sätt goda möjligheter att delta i och bygga upp nätverk på både nationell och internationell nivå, vilket framhölls under intervjuerna.

Utbytesmöjligheterna för studenter och doktorander har påverkats av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Ett avtal med bland annat Taras Sjevtjenko-universitetet i Kyjiv kvarstår som viktiga framtida resurser, även om det praktiska genomförandet i nuläget är komplicerat. Även universitetet i Tartu finns som samarbetspartner.

Inom ramen för undervisning i "mindre" språk är också samarbetet som pågår med de andra språkämnen inom institutionen av yttersta vikt. Också viktigt är förstås samarbetet med andra svenska lärosäten, något som att döma av underlaget och platsbesöket framstår som mycket levande.

Bedömargruppen har granskat de examensarbeten som bifogats i underlaget och de examensmatriser som bifogats. Vi kan konstatera att mallarna och betygen motsvarar kunskapsmålen i kursplanerna samt att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Utbildningens utmaningar/svagheter och eventuella riskzoner

Bedömargruppen vill lyfta fram några punkter som kan ge anledning till åtgärder på kort eller lite längre sikt. Vi vill inledningsvis framhålla att svagheter inte handlar om att utbildningen inte skulle uppfylla de uppställda bedömningskriterierna. Bedömargruppen har dock identifierat ett antal punkter som vi ser som utmaningar och eventuella riskzoner inför framtiden.

1. Konsekvenser av det säkerhetspolitiska läget efter februari 2022. Två ämnen i pågående krig.

Som utbildningen framhåller i sin självreflektion är omvärldsläget en stor utmaning för både ryskan och ukrainskan, fast på mycket olika sätt. Förutsättningen för undervisning, forskningssamarbete och mobilitet inom slaviska språk förändrades i ett slag i och med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 24 februari 2022. Utbildningen i Slaviska språk och Göteborgs universitet har reagerat konstruktivt på samhällets behov och startat upp fler kurser i ukrainska. Efter tre år har ukrainskan vuxit sig stark. I samma mån minskar ryskans dominans och integreringen av Slaviska språk som helhet ökar.

Det fullskaliga kriget innebär förstås att studenterna har svårt att studera språken på plats och att forskningssamarbeten begränsas radikalt. Här finns förstås långsiktiga

utmaningar för Göteborgs universitet, liksom för alla lärosäten som har undervisning i ryska och ukrainska. Relationen med ukrainska forskare är på ett sätt mindre komplicerad, trots att de ofta befinner sig i exil eller på annat sätt är utsatta under ett pågående krig. Samarbetet med ryska lärosäten i Ryssland är i dagsläget av förklarliga skäl obefintligt.

2. Minskad studenttillströmning på högre nivåer samt lägre prestationsgrad

Liksom vid andra lärosäten med liknande utbildningar i språk finns en problematik med progression och avhopp, särskilt på högre nivåer. I underlaget finns ett stort antal inställda kurser, och genomströmningen inom utbildningen är låg.

Att få studenter fortsätter på högre nivåer är olyckligt, men ett problem som GU delar med andra lärosäten. En översyn av kursutbud i förhållande till resurser inom utbildningen pågår. Kursutvecklingsarbete pågår också på avancerad nivå. Hybridkurser med engelska som undervisningsspråk skulle kunna locka till sig till exempel Erasmus-studenter från andra EU-länder. Andra former av examination kan vara ett alternativ. Även här finns en strategisk betydelse av att utbilda studenter i ukrainska och ryska. Bedömargruppen ser positivt på det pågående översynsarbetet.

3. Begränsat utbud av läromedel

Inom ryska har bristen på läromedel tidigare varit ett problem, men numera används Svidanie v Peterburge på nybörjarnivå i ryska. För ukrainskan utvecklas hela tiden nya läromedel. Framför allt inom slaviska medeltidsstudier och på högre nivåer saknas ibland adekvata läromedel enligt intervjuerna. Detta kan påverka undervisningens genomförande men mildras delvis genom små studentgrupper och studentanpassad litteratur.

4. Låg doktorandvolym och behovet av metodkurser

Få doktorander i Slaviska språk innebär en sårbarhet för forskarutbildningen, även om den delvis uppvägs av samarbete över ämnesgränserna. Doktoranderna i slaviska språk efterfrågar i intervjuer särskilt metodkurser på forskarnivå.

5. Begränsad studentmobilitet

Det finns tyvärr ett lågt intresse för utbytesstudier, vilket också nu försvåras i och med det pågående kriget. I dagsläget finns utbyte med ryskstudier med Tartu, Estland, men andra lärosäten kan komma i fråga. Avtal finns med Kyjiv, Ukraina, men dit kan ju inte studenter skickas i dagsläget. Här sticker Slaviska medeltidsstudier verkligen ut med ett imponerande utbud av utbyten på grund-, avancerad och doktorandnivå (Bulgarien, Slovenien och Tjeckien).

Studenterna bör uppmuntras på alla tänkbara sätt att förlägga en termin av sin utbildning utomlands eller att åka på andra typer av utbyten. Detta är också en fråga för fakulteten.

Rekommendationer för vidareutveckling av ämnet

Diskussioner inom bedömningsgruppen och genomgången av den tillgängliga dokumentationen har resulterat i följande rekommendationer som vi menar kan stärka utbildningen i slaviska språk vid GU ytterligare:

1. **Vidareutveckla fler nätbaserade (eller hybrid-) kurser**, inklusive kurser på engelska, inom realia, språkhistoria och den aktuella språksituation i det östslaviska språkområdet.
2. **Införa öppna forskarföreläsningar** med utblick mot forskning där kollegor presenterar sin forskning och som alla studenter och personal kan delta i (i hybridform för både campus-studenter och distansstudenter). Detta kan bidra till en ökad sammanhållningen och förstärka forskningsanknytningen inom studierna.
3. **Stärka kompetensen**. Det saknas en professor inom slaviska språk, något som redan den tidigare utvärderingen påpekade. Studenterna noterar också en begränsning vid val av uppsatsämnen. Här kan utökat samarbete med andra svenska lärosäten (bihandledare och opponenter utifrån, fortsatt samarbete som ger uppsatsskrivande studenter möjligheter att presentera sina projekt på nationell nivå, osv.) vara en väg.
4. **Vidareutveckling av ämnet ukrainska** med sikte på att längre fram etablera det som ett huvudområde är önskvärt och viktigt för balansen och stabiliteten inom utbildningen (apropå de tre benen som det talades om på platsbesöket), och också ett strategiskt beslut från universitetsledningen.
5. **Utveckla nytt material** för språkfärdighetskurser i ryska och ukrainska med fokus på dagsaktuellt innehåll (texter, dialoger, exempel i övningar, osv.).
6. **Utforska möjligheterna till fler utbyteskontakter** genom att etablera kontakter med länder där ryska är ett andraspråk (t ex Lettland, eventuellt Georgien, även länder i Centralasien).

Avslutningsvis vill vi återigen framhålla den goda studiemiljön, arbetsmiljön och kompetensen hos lärarna, och understryka att vi ser utbildningen i slaviska språk vid GU som en viktig och strategiskt betydande miljö inom slavistiken i Sverige.

GÖTEBORGS UNIVERSITET SharePoint Sök i det här biblioteket Kaj Johansson

US Utbildningsutvärdering Slaviska språk Privat grupp Följer inte 12 medlemmar

+ Nytt Ladda upp Redigera i rutnätsvy Dela Kopiera länk Synkronisera Ladda ned Exportera till Excel Simpledoc Alla dokument

Dokument > Underlag utvärdering slaviska språk 2024

Namn	Handlingstyp	Dokumentstatus	Arkivlänk	Version	Ändrat	Ändrades av	Företagsnyckel...	Ansvarig enhet
Alumnundersökningar				1.0	den 12 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Examinationsuppgifter				1.2	den 12 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Inställda kurser				1.0	den 21 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Kursplaner och litteraturlistor				1.0	den 17 december 2024	Antoaneta Krastanova Ane		Institutionen för språk och
Kursvärderingar				1.0	den 20 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Personal				1.0	den 18 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Statistik				1.0	den 22 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Styrdokument VP, strategibeskrivningar				1.0	den 12 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Tidigare utvärderingar				1.1	den 13 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Uppsatser, bedömningsmall				1.1	den 12 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Övriga underlag				1.0	den 12 november 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och
Slaviska språk_reflektion och kommentar_u...		Arbetsmaterial		0.1	den 29 december 2024	Malin Carlström		Institutionen för språk och

Utvärdering av slaviska språk: Program till platsbesök 9–10 april 2025**Onsdag 9 april 2025**

13:00–14:00	Studierektor, studievägledare, studieadministratör	Lokal: F412
14:00–16:00	Studenter, ryska, slaviska medeltidsstudier, ukrainska	Lokal: F412 och i Zoom
16:00–17:00	Bedömagruppen, interna överläggningar	Lokal: F412

Torsdag 10 april 2025

09:00–11:00	Lärare	Lokal: F412
11:00–12:00	Doktorander i slaviska språk	Lokal: F412
12:00–13:00	Lunch	
13:00–14:00	Prefekt, proprefekt	Lokal: F412
14:00–15:00	Bedömagruppen, interna överläggningar	Lokal: F412